

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

«31» серпня 2023 року

«ПОГОДЖЕНО»

завідувач кафедри ЗВО внутрішньої
медицини медичного факультету № 2,

проф. Вадим ЖЕБЕЛЬ
«30» серпня 2023 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА (З КЛІНІЧНОЮ ФАРМАКОЛОГІЄЮ,
КЛІНІЧНОЮ АЛЕРГОЛОГІЄЮ ТА ІМУНОЛОГІЄЮ, ПРОФЕСІЙНИМИ
ХВОРОБАМИ)»**

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Медицина», 2022
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	Внутрішньої медицини медичного факультету №2
Лектор	Д.мед.н., професор ЗВО Вадим ЖЕБЕЛЬ, к.мед.н., доцент ЗВО Алла ГУМЕНЮК, к.мед.н., доцент ЗВО Ольга СТАРЖИНСЬКА
Контактна інформація	<i>intmed.mf2@vnmu.edu.ua,</i> <i>вул. Стуса, 11 (ВОСКДРЗН), +380503556407</i>
Укладач силабусу	к.мед.н. доцент ЗВО Олена САКОВИЧ

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 28, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	5 курс (IX-X семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	150 годин /5,0 кредитів ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції – 22 год Практичні заняття – 96 год Самостійна робота – 32 год В цілому: аудиторні заняття – 78,7%, самостійна поза аудиторна робота – 21,3%
Кількість змістових модулів	3
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметним напрямком програми є вивчення основ внутрішньої медицини за основними її розділами, при цьому наголос робиться на вивченні етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики основних та найрозповсюдженіших захворювань внутрішніх органів, отримання знань з таких її розділів, як кардіологія, ревматологія, гематологія, формування практичних навичок та вмінь: збір анамнезу, проведення об'єктивного обстеження хворих, складання плану обстеження, інтерпретація отриманих в ході обстеження результатів, призначення лікування згідно сучасних стандартів та розробка заходів профілактики захворювань серцево-судинної, кістково-м'язової системи, крові та кровотворних органів.

Передреквізити.

Вивчення дисципліни «внутрішня медицина» базується на знаннях основних природничо-наукових дисциплін: анатомії людини, медичної біології, гістології, цитології та ембріології, патоморфології, фізіології, патофізіології, медичної і патологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології та клінічної фармації, радіології та радіаційної медицини, пропедевтики внутрішньої медицини й інтегрується з цими дисциплінами.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентостей з внутрішньої медицини, необхідних у професійній діяльності, які встановлені на основі освітньо-професійної програми спеціаліста.

Постреквізити.

В процесі вивчення дисципліни закладаються основи для вивчення студентами внутрішньої медицини, що передбачає інтеграцію викладання з ендокринологією, фтизіатрією, клінічною імунологією, інфекційними хворобами, хірургією, акушерством та гінекологією, онкологією та застосування знань з вищеперерахованих дисциплін в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач має:

знати:

- етіологічні та патогенетичні механізми захворювань;
- класифікацію найбільш поширених захворювань серцево-судинної, кістково-м'язової систем та кровотворних органів;

- клінічні особливості перебігу найбільш поширених захворювань;
- ускладнення при найбільш поширених захворювань;
- принципи діагностики найбільш поширених захворювань;
- алгоритм лікування та профілактики найбільш поширених захворювань.

ВМІТИ:

- класифікувати та аналізувати типову клінічну картину;
- складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу захворювання серцево-судинної, кістково-м'язової систем та кровотворних органів;
- проводити диференційну діагностику та ставити попередній діагноз при типовому перебігу хвороб серцево-судинної, кістково-м'язової систем та кровотворних органів;
- демонструвати володіння принципами лікування, реабілітації і профілактики захворювань серцево-судинної, кістково-м'язової систем та кровотворних органів;
- надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах;
- здійснювати оцінку прогнозу захворювання серцево-судинної, кістково-м'язової систем та кровотворних органів;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішньої медицини;
- вести медичну документацію, в тому числі електронних форм.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 2. Внутрішня медицина	9-10 семестр 150 год/5.0 кредитів	Лекції №№ 1-11 Практичні заняття №№ 1-25 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-7
------------------------------	--------------------------------------	---

Дисципліна включає 25 тем, які поділені на 3 змістові модулі.

Змістовий модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб системи кровообігу

- Тема 1. Есенціальна гіпертензія.
- Тема 2. Вторинні артеріальні гіпертензії.
- Тема 3. Атеросклероз.
- Тема 4. Гострий коронарний синдром. Гострий інфаркт міокарда.
- Тема 5. Стабільна ішемічна хвороба серця (ІХС):
- Тема 6. Порушення серцевого ритму. Фібриляція та тріпотіння передсердь
- Тема 7. Порушення провідності серця. СССВ, синдром передчасного збудження шлуночків.
- Тема 8. Інфекційний ендокардит.
- Тема 9. Міокардити та кардіоміопатії.
- Тема 10. Перикардити.
- Тема 11. Серцева недостатність.
- Тема 12. Тромбоемболія легеневої артерії та легеневе серце.

Змістовий модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб кістково-м'язової системи та сполученої тканини

- Тема 13. Гостра ревматична лихоманка.
- Тема 14. Набуті вади серця. Вроджені вади серця.
- Тема 15. Ревматоїдний артрит.
- Тема 16. СЗСТ. Системний червоний вовчак.
- Тема 17. СЗСТ. Системна склеродермія. Дерматоміозит.
- Тема 18. Системні васкуліти.
- Тема 19. Остеоартрит. Подагра.
- Тема 20. Анкілозивний спондиліт. Реактивні артропатії.

Змістовий модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб крові та кровотворних органів

- Тема 21. Анемії (залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна, гемолітична, гіпопластична, постгеморрагічна).
- Тема 22. Гострі та хронічні лейкозії.
- Тема 23. Тромбоцитопенічна пурпура та гемофілія.
- Тема 24. Курація та захист історії хвороби
- Тема 25. Диференційований залік

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів внутрішньої медицини. Лекції не викладаються аудиторно, презентації лекцій з аудіосупроводом викладені на сайті кафедри.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- 1) здійснення опитування пацієнта з захворюваннями внутрішніх органів, проведення клінічного обстеження, призначення плану обстеження та інтерпретація отриманих результатів лабораторних та інструментальних досліджень, визначення провідного синдрому захворювання, вміння встановити клінічний діагноз згідно сучасних класифікацій захворювань внутрішніх органів, провести диференційний діагноз з іншими захворюваннями, призначити лікування та провести профілактичні заходи;
- 2) вирішення ситуаційних задач з внутрішньої медицини, що мають клініко-діагностичне спрямування.

На практичних заняттях студенти здійснюють розбір теми практичного заняття, проводять клінічний розбір тематичного пацієнта та розв'язують клінічно-орієнтовані ситуаційні задачі та тестові завдання.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем для індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/ 5 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення клінічного обстеження тематичного пацієнта з призначення плану обстеження та лікування.
Підсумковий семестровий контроль (залік) по завершенню 9 семестру	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Методи: передекзаменаційне тестування, усне опитування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних

	навичок.
--	----------

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи). Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Поточний контроль	За чотирьох-бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох- бальною системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 121,99 балів (див.Шкалу оцінювання)
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за передекзаменаційне тестування (6-15 балів), захист історії хвороби (6-10 балів), практичні навички (8-10 балів) та усне опитування (30-45 балів). Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 6 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів
оцінка «4» - 160-179 балів
оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		

141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання згідно до теми. Відповіді мають глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент повинен знати особливості клінічних проявів патології внутрішніх органів, загальні принципи діагностики захворювань внутрішньої медицини, сучасні принципи їх лікування.

Оцінка «**добре**» виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 75% запитань і показав достатньо змістовні знання з тих питань, що відбивають основні розділи навчальної програми. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, загальні принципи діагностики, лікування та профілактику.

Оцінка «**задовільно**» виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 50% запитань. Відповіді неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без найменших подробиць. Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо теоретичних та практичних знань дисципліни.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється за роботу, в якій студент не дав жодної правильної відповіді або дав лише приблизну відповідь на два запитання. Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань з дисципліни.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який, знає хід та послідовність фізикального обстеження пацієнта, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків оформляє план обстеження пацієнта.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який допускає неточності при проведенні фізикального обстеження пацієнта, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, оформляє план обстеження пацієнта.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при проведенні фізикального обстеження пацієнта, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформляє план обстеження пацієнта.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при проведенні фізикального обстеження хворого, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в плані обстеження хворого.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «**добре**» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до теста.

Оцінювання проміжного контролю модулю (залік)

Проміжний контроль зараховують, якщо студент засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, та відвідав лекційний курс. Для оцінювання проміжного контролю проводять підрахунок середньої арифметичної традиційної оцінки за семестр.

Оцінювання практичних навиків під час підсумкового контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який володіє методикою послідовного фізикального обстеження пацієнта, робить чітке заключення по результатам додаткових обстежень, демонструє знання щодо референтних значень лабораторних показників, інтерпретує результати інструментальних обстежень.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при зборі скарг, анамнезу захворювання, життя, методології виконання фізикального обстеження, встановленні попереднього діагнозу, складанні плану обстеження та лікування, інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних обстежень, але здатний самостійно виявити допущені помилки.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні практичних навиків щодо збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження, не володіє знаннями щодо послідовності практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, допускає помилки при складанні плану обстеження та лікування.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні практичних навиків, порушує порядок виконання, не знає референтні значення показників, не вміє трактувати результати інструментальних обстежень, не володіє принципами обстеження та лікування.

Оцінювання усної / письмової відповіді під час підсумкового контролю

Оцінка **«Відмінно»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання. Відповіді мають глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, загальні принципи діагностики та лікування.

Оцінка **«Добре»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 75% запитань і показав достатньо змістовні знання з тих питань, що відбивають основні розділи навчальної програми. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, загальні принципи діагностики, лікування та профілактику.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 50% запитань. Відповіді неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без найменших подробиць. Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо теоретичних та практичних знань з терапії.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється за роботу, в якій студент не дав жодної правильної відповіді або дав лише приблизну відповідь на два запитання. Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань з дисципліни.

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І. Пирогова (Вінниця, 2021) (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з

наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

10 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II- III) на внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи

8 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6-7 балів – за виготовлення схем, таблиць, мультимедійного забезпечення та відеофільмів з урахуванням важливості виконаної роботи.

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки при роботі з медичними приладами, безпеки поведінки в умовах стаціонару клінічної бази проводиться на першому практичному занятті викладачем.

Порядок дій час дії сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» під час заняття.

Під час дії воєнного стану, зумовленого агресією РФ, для максимального забезпечення безпечних умов учасників освітнього процесу, кожен викладач кожне заняття повинен розпочати з доведення до студентів правил безпечної евакуації в укриття, відповідно до наказу ректора ВНМУ № 45 від 30.08.2022:

1) за командою викладача студенти мають бути готовими зібрати речі, рухатись до укриття максимально швидко в колону по одному, поклавши одну руку на плече тому, хто йде попереду. Зайшовши в укриття, потрібно рухатись вглиб нього, не зупиняючись на вході.

2) Після сигналу «УВАГА! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА! ВСІМ ПРОЙТИ В НАЙБЛИЖЧЕ УКРИТТЯ!», викладач припиняє заняття, подає здобувачам освіти команду: «Всім зібрати речі, швидко пройти в укриття!», після того, як навчальна аудиторія звільняється від здобувачів освіти – вимикає світло, зачиняє двері та рухається разом зі студентами до укриття у відповідності зі схемою евакуації відповідних лікувальних закладів.

3) За сигналом «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!» здобувачі освіти та викладач повернуться в аудиторію для продовження заняття.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті. На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття, маска при необхідності). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після завершення заняття.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу, або написання інформаційного повідомлення чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Teams, Google Meet. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Студенту.

Основна література

1. Внутрішня медицина Частина 2 Кардіологія. Ревматологія. Гематологія / За ред. проф. Станіславчука М.А., Вінниця: ООО Віницька міська друкарня, 2018.- 520 с. (Рекомендовано для використання студентами 5 курсу при підготовці до практичних занять Протокол № 20 від 16.03.2018)
2. 30 невідкладних станів у терапії: Навчальний посібник / За ред. проф. Ю.М. Мостового. –

Київ: Центр ДЗК, 2017 – 128 с.

3. Внутрішні хвороби. у 2 т. Т. 1 / Л.В.Глушко, С.В.Федоров, І.М. Скрипник, М.М. Островський/ За ред. проф. Л.В.Глушка. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 680 с.

4. Внутрішні хвороби: Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / Керівник проекту Александра Кубец, гол. ред. Адріана Яремчук-Кочмарик, Анатолій Свінцицький; пер. з польск. – Краків: Практична медицина, 2018. – 1632 с.

5. Внутрішня медицина: ревматологія: навчальний посібник / В.Є. Кондратюк, М.Б. Джус. - К.: ВСВ «Медицина», 2017. - 272 с.

6. Воронков Л.Г. Рекомендації Української асоціації кардіологів з діагностики, лікування та профілактики хронічної серцевої недостатності у дорослих, 2019.

7. Гастроентерологія. Підручник: У 2 Т. - Т.1 / за ред. проф Н.В Харченко., О.Я. Бабака. - Кіровоград: Поліум, 2016. - 488 с.

8. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. – К.: МОРІОН, 2019. – 960 с.

9. Денесюк В.І., Мороз В.М., Денесюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науково практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.

10. Електронний документ «Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Остеоартроз», 2016.

11. Клінічні протоколи надання медичної допомоги. Медицина невідкладних станів : [зб. док.] / Департамент охорони здоров'я викон. органу Київ. міськради (Київ. міськдержадмін.), Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики ; [відп. ред. Т. В. Марухно]. - Київ : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2015. - 273 с. : рис., табл. - (Нормативні директивні правові документи)

12. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 15.06.2016 №597 Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при фібриляції передсердь.

13. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 12.05.2016 № 439 Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги Хронічний лімфоїдний лейкоз.

14. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 №152 «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця». Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «[Стабільна ішемічна хвороба серця](#)».

15. [Наказ МОЗ України від 02.11.2015 №709](#) «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при залізодефіцитній анемії». [Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної \(спеціалізованої\) медичної допомоги «Залізодефіцитна анемія».](#)

16. [Наказ МОЗ України від 02.11.2015 №710](#) «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при множинній мієломі». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\), третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Множинна мієлома».](#)

17. [Наказ МОЗ України від 02.11.2015 №711](#) «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному мієлоїдному лейкозі». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\), третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Хронічний мієлоїдний лейкоз».](#)

18. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 №164 «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевачії сегмента ST» Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром без елевачії сегмента ST».

19. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги» Екстрена медична допомога: догоспітальний етап. Новий клінічний протокол..

20. [Наказ МОЗ України від 12.05.2016 №439](#) «Про затвердження та впровадження медико

технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному лімфоїдному лейкозі». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\), третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Хронічний лімфоїдний лейкоз».](#)

21. Наказ [МОЗ України від 13.06.2016 №564](#) «Про затвердження та впровадження медико технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\) та третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Профілактика серцево-судинних захворювань».](#)

22. Наказ МОЗ України від 30.01.2013 N 72 «Про внесення Змін до наказу МОЗ України від 30.07.2010 №647 «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги хворим зі спеціальності «Гематологія»».

23. Рекомендації EULAR (2019) лікування ревматологічних захворювань (подагри, остеоартриту, ревматоїдного артрити)

24. Рекомендації Європейського товариства кардіологів 2015 року щодо діагностики та лікування захворювань міокарда та перикарда //Серце і судини.- 2016. - №1

25. Свінціцький А.С. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник / Свінціцький А.С. – Київ: Медкнига. - 2017. – 372 с.

26. Свінціцький А. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини / Медицина, 2019. – 1008 с.

27. Свінціцький А.С. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник. – Медкнига. – 2017. – 372 с.

28. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування // За редакцією В.М.Коваленка, М.І.Лутая, Ю.М.Сіренка, О.С.Сичова, 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Моріон, 2018. – 224 с.

29. Суправентрикулярна тахікардія: рекомендації ESC 2019. Brugada J., Katričis D.G., Arbelo E. et al. (2019) 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia. Eur. Heart J., 00: 1–66, doi:10.1093/eurheartj/ehz467.

30. Уніфікований клінічний протокол первинної і вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги: профілактика серцево-судинних захворювань. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.06.2016 №564

31. Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги. Залізодефіцитна анемія. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 02.11.2015 №709. Перегляд протоколу: вересень 2018 року

32. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при легеневої гіпертензії у дорослих. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 21.06.2016 № 614

33. Internal medicine: Part 1: textbook for English-speaking students of higher medical schools / edited by Professor M.A. Stanislavchuk and professor V.K. Sierkova. – Vinnytsya: Nova Knyha, 2019. – 408 p. (Рекомендовано для використання студентами 5 курсу при підготовці до практичних занять Протокол № 19 від 22.12.2018).

2. Допоміжна література

1. «Клінічна гематологія. Частина 1. Анемії : метод. вказ. для студентів і лікарів-інтернів / упоряд. Л. В. Журавльова, О. О. Янкевич. – Харків : ХНМУ, 2015. – 44 с.

2. . Свінціцький А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : [навч. посіб. для лікарів-інтернів і студентів мед. закл. вищ. освіти] / А. С. Свінціцький. – Київ : Медицина, 2019. – 1008 с.

3. Свінціцький А. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини. Медицина, 2019. – 1008 с.

4. Davidson's Principles and Practice of Medicine 23rd Edition. Editors: Stuart Ralston, Ian Penman, Mark Strachan Richard Hobson. Elsevier. - 2018. – 1440p.

5. Посібник з клінічної лабораторної та функціональної діагностики захворювань внутрішніх органів / О. К. Шевчук, О. Л. Старжинська, А. Ф. Гуменюк ; Вінниц. НМУ ім. М.І. Пирогова. — Вінниця, 2013. — 160 с.

6. Впровадження діагностичних, прогностичних та лікувальних шкал з внутрішньої медицини у навчальний процес підготовки студентів та лікарів післядипломної освіти. Навчальний посібник // За редакцією проф. В.І. Денесюка, проф. Р.Г. Процюка. - Київ:Центр ДЗК, 2017 – 168 с.

7. Діагностичні, лікувальні та профілактичні алгоритми з внутрішньої медицини: навчально

- методичний посібник. // За редакцією проф. В.І. Денесюка. - Київ:Центр ДЗК, 2015 – 152 с.
8. Диференційний діагноз больового синдрому в грудній клітині : навч. посіб. / [В. О. Малахов та ін.] ; Харків. мед. акад. післядиплом. освіти. - Харків : Щедра садиба плюс, 2015. - 131 с.
9. ЕКГ у практиці = The ECG in Practice = ЭКГ в практике: навчальний посібник / Джон Р. ХемптонДжон Р. Хемптон; за участю Девіда Едлема; наукові редактори перекладу Нестор М. Середюк, Олексій З. Скакун. - «Медицина». – 2018. – 560 с.
10. Катеринчук ПП. Клінічне тлумачення й діагностичне значення лабораторних показників у загально-лікарській практиці: навчальний посібник. 2-е вид. Київ: Медкнига; 2018. 228 с. 11. Клінічна фармакологія : навч. посіб. / Є. І. Шоріков [та ін.] ; Буковин. ДМУ. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 512 с.
12. Превентивна кардіологія : імплементація міжнародних рекомендацій в Україні.- К.: МОРІОН, 2015. – 104 с.

3. Електронні ресурси:

1. Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
4. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
5. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
6. Державний реєстр лікарських засобів www.moz.gov.ua
7. Уніфіковані протоколи ведення хворих www.moz.gov.ua
8. <https://www.aasld.org/>
9. <http://www.eagen.org/>
10. <http://www.ers-education.org/guidelines.aspx>
11. <https://ehaweb.org/organization/committees/swg-unit/scientific-working-groups/structure-and-guidelines/>
12. <http://www.gastro.org/guidelines>
13. www.ginasthma.org
14. <http://goldcopd.org>
15. http://www.ifp.kiev.ua/index_ukr.htm
16. <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/>
17. <https://www.nice.org.uk>
18. <http://www.oxfordmedicaleducation.com/>
19. <http://ukrgastro.com.ua/>
20. <https://www.umj.com.ua/>
21. Відкритий освітній ресурс Empendium. Режим доступу: <https://empendium.com/ua/>
22. Австралійський бюлетень небажаних лікарських реакцій. <http://www.tga.health.gov.au/adr/aadrb.htm>.
23. Британський щомісячний бюлетень з безпечності застосування лікарських засобів. <http://www.mhra.gov.uk/Publications/Safetyguidance/DrugSafetyUpdate/index.htm>.
24. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: <http://www.osdm.org/index.php>
25. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ru>
26. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів: <http://www.eacpt.org>
27. On-line реєстрація небажаних лікарських реакцій на сайті FDA. <https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/medwatch-online.htm>.
28. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: <http://medicine.iupui.edu/flockart/>
29. Pubmed portal: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
30. UpToDate: <https://www.uptodate.com/home>
31. British Medical Journal Learning: <https://new-learning.bmj.com/>
32. Центр контролю захворювань: <https://www.cdc.gov/>
33. Медичні калькулятори: <https://www.mdcalc.com/>
34. Калькулятор індексу маси тіла: <https://www.bmi-calculator.net/>

Презентації лекцій, методичні рекомендації до практичних занять та СРС, консультації (два рази на тиждень згідно графіку консультацій)

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Студенту).
10. Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmua.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Студенту).

Силабус з дисципліни «Внутрішня медицина» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини № 2 (протокол № 1, від «30» серпня 2023 року)

Відповідальний за курс
(підпис)

к. мед.н., доцент ЗВО Олена САКОВИЧ

Завідувач кафедри
(підпис)

д.мед.н., професор ЗВО Вадим ЖЕБЕЛЬ

